

РЕШЕНИЕ

№ 39307

гр. София, 26.11.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69 състав, в публично заседание на 12.11.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Албена Илиева и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **4153** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 - 207 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба на Я. Д. Я., ЕГН [ЕГН], от [населено място],[жк], вх. А, ет.1, със съдебен адрес [населено място], [улица], чрез адв. И. С. от САК, срещу Националната агенция за приходите (НАП), с искане за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 6300.00 лв.

Жалбоподателят поддържа, че е претърпял имуществени вреди, представляващи заплатено от него адвокатско възнаграждение в размер на 6300.00 лв. за обжалване на Ревизионен акт (РА) № Р-22221022006856-091-001 от 20.04.2023 г. по административен ред пред директора на Дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ (ДОДОП) С.. Твърди, че е заплатил възнаграждението по договор от 24.04.2023 г., в който възнаграждението било договорено съобразно обжалваемия интерес от 67 683.80 лв., заплатено в брой. В изпълнение на договора била изготвена жалба по административен ред. РА бил отменен с влязло в сила съдебно решение, но в съдебното производство не били претендирани и присъдени разноските, сторени за обжалване по административен ред. С оглед отмяната на РА като незаконосъобразен се твърди, че имуществени вреди за реално заплатено адвокатско възнаграждение са в пряка причинно-следствена връзка с незаконосъобразния акт. Претендира се тяхното присъждане, ведно със законната лихва от отмяната на РА до окончателното изплащане и сторените по делото разноски. Ответникът Национална агенция по приходите оспорва иска в писмен отговор от 06.11.2025 г., писмени бележки от 13.11.2025 г. и в о.с.з. чрез юрк. Й.. Навежда доводи за липса на елементите

от фактическия състав на отговорността по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, вкл. поради договорния характер на заплатеното адвокатско възнаграждение и наличието на друг ред за присъждането му по чл.59, ал.2, т.6 от АПК, чл.143 от АПК и чл.161 от ДОПК. Прави възражение по чл.78, ал.5 от ГПК относно размера на заплатеното адвокатско възнаграждение за обжалване по административен ред на РА. Оспорва присъждането на законна лихва. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Софийска градска прокуратура, чрез своя представител, дава заключение за неоснователност на исковата претенция.

Административен съд София-град, след като обсъди релевираните с исковата молба твърдения, доводите на страните в съдебно заседание, прецени събраните по делото доказателства по реда на чл. 235 ГПК, вр. чл. 144 АПК, намира за установено следното от фактическа страна:

Не е спорно по делото, че с РА № Р-22221022006856-091-001 от 20.04.2023 г. на приходни органи при ТД на НАП С. е ангажирана отговорността на Я. по чл.177 от ЗДДС в размер на 61 119.68 лв. главница 6564.12 лв. лихви за забава, или общо за сумата от 67 683.80 лв. РА е оспорен с жалба по административен ред вх. № 94-Я-35 от 28.04.2023 г. Постановено е Решение № 887 от 28.06.2023 г. на директора на ДОДОП С., с което РА е потвърден. Със съдебно решение № 1034 от 15.02.2024 г. по адм. д. № 7556/2023 г. на АССГ, оставено в сила със съдебно решение № 7558 от 19.06.2024 г. по адм. д. № 3275/2024 г. на ВАС, РА № Р-22221022006856-091-001 от 20.04.2023 г. е отменен като незаконосъобразен.

Предвид така установените факти, съдът формира следните правни изводи:

Фактическият състав на предявеният иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ в процесния случай (с оглед фактическите твърдения на ищеца) включва в кумулативна даденост:

1. наличие на административен акт и неговата незаконосъобразност, установена с влязъл в сила акт;
2. наличие на причинена вреда и нейния размер;
3. причинна връзка между незаконосъобразния административен акт и настъпилния вредоносен резултат.

В случая, не е спорна първата предпоставка – с влязло в сила съдебно решение индивидуалният административен акт е отменен, с което е изпълнена предпоставката по чл.204, ал.1 от АПК за отмяна на акта по съответния ред. По силата на чл.152, ал.1, вр. чл.156, ал.1 от ДОПК, е създаден задължителен ред за първоначално обжалване на РА по административен ред. Този ред в случая е спасен и независимо, че РА е потвърден от горестоящия административен орган, задължителният характер на административното обжалване на ревизионните актове и липсата на законова регламентация на института на разноските в тази фаза на процеса води до невъзможност за лицата, ползвали адвокатска защита да възстановят разходите си за адвокатски хонорар, при положение, че крайният резултат от обжалването е бил успешен. За разлика от разпоредбата на чл.59, ал.2, т.6 от АПК, при административното оспорване липса правна уредба на задължителните реквизити на акта на горестоящия орган както по чл.97 от АПК, така и по чл.155, ал.2 от ДОПК. Липсва препращаща разпоредба към нормите, касаещи издаването на индивидуалните административни актове. Ето защо, единственият начин сумите да бъдат възстановени в патримониума на правните субекти е редът по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ. За лицата, които нямат правен способ да поискат в рамките на административното производство присъждане на направени от тях разноски за адвокатски хонорар, заплатените от тях суми представляват имуществени вреди по смисъла на цитираната разпоредба. Противно на твърденията на ответника, съдът намира за неприложима в този случай нормата на чл.8, ал.3 от ЗОДОВ.

Макар и постановено по отношение на други актове, а именно отменени като незаконосъобразни

наказателни постановления по ЗАНН, относимо е тълкуването, дадено в Тълкувателно решение № 1 от 15.03.2017 г. по т.д. № 2/2016 г. на ОСС на ВАС, според което при предявени пред административните съдилища искове по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ за имуществени вреди от незаконосъобразни наказателни постановления изплатените адвокатски възнаграждения в производството по обжалването и отмяната им представляват пряка и непосредствена последица по смисъла на чл. 4 от този закон. При този изход на съдебния спор на обезщетяване подлежат сторените във всяка фаза на съдебното производство разноски за адвокатско възнаграждение.

Вярно е, че ползването на адвокатска помощ не е задължителна предпоставка за обжалване, но е обичайна практика, още повече в сложната материя на обжалване на ревизионен акт, за която законът е предвидил задължителен административен ред на обжалване. Логично и разбираемо е засегнатото лице да прибегне до ползване на експертни правни знания във връзка с оспорване по административен ред на неблагоприятния за него акт. Потърсената адвокатска помощ и заплатеният адвокатски хонорар са пряка и непосредствена последица от издадения РА, тъй като обжалването на този акт е законово регламентирано и е единствено средство за защита на лицето, което твърди, че актът е незаконосъобразен. Постигнатият благоприятен за лицето резултат от отмяната на РА определя наличието на пряка и непосредствена причинно следствена връзка по смисъла на чл.4 от ЗОДОВ между издадения незаконосъобразен РА, предприетото по административен ред негово обжалване и сторените в него разноски за адвокатско възнаграждение.

По силата на чл.36, ал.1 Закона за адвокатурата (ЗА) адвокатският труд е възмезден. Разпоредбата на чл.36, ал.2 ЗА изисква размерът на възнаграждението да бъде справедлив, обоснован и не по-нисък от предвидения в наредба на Висшия адвокатски съвет за съответния вид работа. Към исковата молба е приложен договор за правна защита и съдействие от 24.04.2023 г., с който по повод изготвяне на жалба по административен ред, Я. Я. е възложил на адвокат Д. И. К. защитата по договора срещу възнаграждение общо в размер на 6300 лв., платимо на две равни вноски. Приложени са две разписки от 24.04.2023 г. и от 28.04.2023 г. за изплатени в брой суми два пъти по 3 150 лв., както и приемо-предавателен протокол от 28.04.2023 г. за приемане на резултата от договора – изготвена жалба по административен ред срещу РА № Р-22221022006856-091-001 от 20.04.2023 г. Независимо, че жалбата по административен ред е подписана лично от Я. Я., съдържанието ѝ и използваните в нея правни доводи са аргумент за изготвянето ѝ с правна помощ. Принципно верни са доводите в писмената защита на ответника от 13.11.2025 г. относно доказателствената сила на частните диспозитивни документи и липсата в тях на достоверна дата по смисъла на чл.181 от ГПК. Субектите на частното право не създават официални документи, поради което единствено на това основание не следва да се отрича доказателствената стойност на представените частни документи. В съдържанието на същите не се откриват наведените в писмената защита на ответника от 13.11.2025 г. несъответствия. В договора за правна защита от 24.04.2023 г. е договорено плащане на възнаграждението на два пъти – веднъж при подписване на договора (разписка от 24.04.2023 г.) и втори път – при предаване на жалбата (разписка от 28.04.2023 г. и ППП от същата дата). Макар формално да е налице известно несъответствие между т.5 от Констативен протокол от 28.04.2023 г. относно посоченото, че адвокатското възнаграждение е изплатено в брой при подписване на договора от 24.04.2023 г., а същото е заплатено единствено частично, това не разколебава крайния извод, че за задължителното административно оспорване Я. Я. е ползвал възмездна адвокатска помощ. Към датата на подписване на договора за правна помощ от 24.04.2023 г. е в сила редакция на чл.8, ал.4, вр. ал.1, вр. чл.7, ал.2, т.4 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, според която минималният размер на възнаграждението при обжалваем интерес

от 67 683.80 лв. е 6064.70 лв.

Според мотивите на ТР № 1/2017 г. на ОСС на ВАС „спазвайки принципа на справедливост и съразмерност, следва да се присъди само и единствено такъв размер на обезщетение, който да отговаря на критериите на чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата - за "обоснованост и справедливост", т.е. възнаграждението да е съразмерно на извършената правна защита и съдействие и да обезщети страната за действително понесените от нея вреди от причиненото ѝ от държавния орган непозволено увреждане, без да накърнява или да облагодетелства интересите на която и да е от страните в производството.

Независимо, че не е в сила към датата на подписване на договора от 24.04.2023 г., към момента на приключване на устните състезания по настоящия спор е в сила пар.1а към ДР на Наредба № 1/2004 г., според който по смисъла на тази наредба при определяне размера на възнаграждението за адвокатска работа "интерес" е:

1. при парични вземания - номиналната стойност на вземането, а при периодични плащания - общата сума на плащанията за целия срок, а ако срок не е посочен - за 3 години;
2. при други права - пазарната цена на вещта или правото, но не по-малко от стойността на договора.

Според алинея втора на същата разпоредба при определяне размера на възнаграждението за адвокатска работа за преценката за "фактическа и правна сложност" на случая се вземат предвид:

1. при адвокатска работа, която не е свързана с процесуално представителство, се вземат предвид:
 - а) видът и обемът на проверяваните документи и книжа и необходимото време за проучване на случая от фактическа страна, включително необходимото време за провеждане на срещи с клиента и други лица, за огледи на недвижими имоти, вещи и консултация със специалисти в съответната област и други необходими действия съобразно конкретния случай;
 - б) видът и обемът на приложимата нормативна уредба, съдебна практика и правна литература от значение за разрешаване на случая;
 - в) комуникация с клиента или трети лица на чужд език;
 - г) извършване на адвокатската работа в почивни или празнични дни;
2. при адвокатска работа, свързана с процесуално представителство - за подготовката на делото в досъдебна фаза се прилагат критериите по т. 1, а за съдебната фаза се прилагат съответно коефициенти за вида дело, извършените процесуални действия и развитието на производството, предвидени в Правилата за оценка на товареността на съдиите, приети от Висшия съдебен съвет, включително коригиращите коефициенти за увеличаване на фактическата и правна сложност на делото.

Съдът намира за относима към настоящия случай нормата на пар.1а, ал.2, т.1 от ДР на Наредба № 1/2004 г. и съобразява, че адвокатският труд по договора за правна помощ от 24.04.2023 г. се е изразил единствено в изготвяне на жалба по административен ред. Ищецът не е навел твърдения и не е ангажирал доказателства относно вида и обема на проверяваните документи и книжа, необходимото време за проучване на случая от фактическа страна, вида и обема на приложимата нормативна уредба, издирена съдебна практика и правна литература от значение за разрешаване на случая, данни за комуникация с клиента или трети лица или за извършване на адвокатската работа в почивни или празнични дни.

Напротив, от приложените към исковата молба ППП от 28.04.2023 г. и КП от 28.04.2023 г. се установява, че правната помощ се е изразила в изготвяне и предаване на жалба по административен ред на 9 страници, жалбата е приета в деловодството на ТД на НАП С. и адвокатът ще следи за изтичането на срока за произнасяне от решаващия орган по жалбата.

Освен реално осъществените от адвоката действия по предоставената правна помощ за

обжалване на РА по административен ред съдът намира, че в настоящия случай следва да съобрази и резултата от това оспорване. С Решение № 887 от 28.06.2023 г. РА е потвърден, т.е. оспорването по административен ред не е било успешно, следователно адвокатът не е съумял по този ред да постигне благоприятен за клиента си краен резултат. Ето защо, размерът на справедливото адвокатско възнаграждение не следва да се определя съобразно обжалваемия интерес, т.е. размера на установените с РА публични задължения.

В допълнение, с решение по дело С-438/22 СЕС приема, че член 101, параграф 1 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС следва да се тълкува в смисъл, че ако се установи, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, противоречи на посочените разпоредби, националният съд е длъжен да откаже да я приложи по отношение на страната, осъдена да заплати съдебните разноски за адвокатско възнаграждение, както и че национална уредба, съгласно която, от една страна, адвокатът и неговият клиент не могат да договорят възнаграждение в размер по-нисък от минималния, определен с наредба, приета от съсловна организация на адвокатите като Висшия адвокатски съвет, и от друга страна, съдът няма право да присъди разноски за възнаграждение в размер по-нисък от минималния, трябва да се счита за ограничение на конкуренцията "с оглед на целта" по смисъла на тази разпоредба от ДФЕС. Изрично е посочено, че при наличието на посоченото ограничение не е възможно позоваването на легитимни цели, както и че националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба спрямо страната, осъдена за разноски, включително и когато предвидените в тази наредба минимални размери отразяват реалните пазарни цени на адвокатските услуги. Размерите на адвокатските възнаграждения, посочени в Наредба № 1 от 9.07.2004 г. могат да служат единствено като ориентир при определяне служебно на възнаграждения, но без да са обвързващи за съда. Според указанието на СЕС по дело С-438/22 съдът следва да преценява дължимото възнаграждение във всеки конкретен случай релевантните обстоятелства, характеризиращи го, както и икономическият, и правен контекст, в който той се вписва. Преценката е обвързана с фактическата и правна сложност на спорното производство и произхождащите от това обстоятелство - вид на спора, продължителност на производството, интерес, вид и количество на извършената работа, активност на процесуалния представител и др.

Съобразно предмета на предоставената услуга – изготвяне на жалба по административен ред на 9 страници, и изхода от административното оспорване, съдът приема, че справедлив и обоснован размер на адвокатското възнаграждение за положения от адвоката труд е в размер на 1000 лв. Без осъществено процесуално представителство пред административния орган и без наведени доводи и ангажирани доказателства за други разноски за адвоката, присъждането на адвокатско възнаграждение над този размер до минималния по чл.8, ал.4, вр. ал.1, вр. чл.7, ал.2, т.4 от Наредба № 1/2004 г., не отговаря на критериите на чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата за "обоснованост и справедливост". Подобно възнаграждение не е съразмерно на извършената правна защита и съдействие. Липсват данни претендиращият размер на възнаграждение от 6300 лв. да обезщетява ищеца за действително понесени от него вреди от причинено от държавния орган непозволено увреждане, още повече, че в случая благоприятният за него резултат не е постигнат при административното обжалване. Според съда, този размер би накърнил интересите на ответната администрация, чийто орган не е отменил РА, респ. би облагодетелствал интересите на ищеца. Ноторно известно е, че в жалбите по административен и съдебен ред срещу РА се излагат идентични съображения, а за защитата по съдебен ред е

присъдено възнаграждение.

По изложените съображения и на основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ на ищеца следва да се присъди обезщетение в размер на 1000 лв., като за разликата до предявения размер от 6300 лв. искът се отхвърли като неоснователен.

Съгласно т.4 на Тълкувателно решение № 3/2004 г. по тълк.д. №3/2004 г. на ОСГК на ВКС при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане е *влизане в сила на решението*, с което се отменят унищожаемите административни актове, а при нищожните - това е моментът на тяхното издаване, а за незаконни действия или бездействия на административните органи - от момента на преустановяването им. Въз основа на даденото тълкуване решаващия състав на АССГ приема, че претендираното обезщетение следва да се присъди ведно със законната лихва от датата на влизане в сила на отменителното съдебно решение на 19.06.2024 г., до окончателното изплащане.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца направените разноски за държавна такса в размер на 10.00 лв. за държавна такса и в размер на 150.90 лв. – адвокатско възнаграждение съразмерно на уважената част от иска.

Водим от горното АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – С. град, I-во отделение, 69-и състав,

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА Националната агенция за приходите, [населено място], [улица], да заплати на Я. Д. Я., ЕГН [ЕГН], от [населено място],[жк], вх. А, ет.1, на основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ обезщетение за имуществени вреди в размер на 1000 (хиляда) лв., представляващо направени разходи за адвокатско възнаграждение във връзка с обжалване на РА № Р-22221022006856-091-001 от 20.04.2023 г. по административен ред пред директора на Дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ С. при ЦУ на НАП, ведно със законната лихва от 19.06.2024 г. до окончателното му изплащане, както и на основание чл.10 ал.3 ЗОДОВ сторените в производството разноски в размер на 10.00 лв. за държавна такса и в размер на 150.90 лв. за адвокатско възнаграждение.

ОТХВЪРЛЯ иска за разликата до предявения размер от 6300 лв.

Решението може да се обжалва в 14 дневен срок от съобщението до страните за постановяването му с касационна жалба пред ВАС на РБ.

СЪДИЯ: